

Motion till riksdagen 2024/25:63

av **Lotta Johnsson Fornarve m.fl. (V)**

Folkrörelsebiståndet

1 Innehållsförteckning

2 Förslag till riksdagsbeslut.....	2
3 Omläggningen av svenskt bistånd	3
4 Ett hårt slag mot civilsamhället	3
4.1 Ett ökat egenfinansieringskrav	5
4.2 Antalet transaktionsled	5
4.3 Slopade informationsstöd	6
4.4 Fackföreningsrörelsen.....	6
4.5 Fredsrörelsen.....	7
5 Ett ineffektivt bistånd utan kommunikation	8
5.1 Regeringens kortsiktiga utvecklings- och biståndspolitik	8
6 En kommersialisering av biståndet.....	9

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de ingångna avtal som med det nya beslutet upphör den 1 januari 2025 ska fortsätta och få löpa ut i enlighet med vad som tidigare avtalats och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för effektiv finansiering i samklang med biståndseffektivitetsagendan till civilsamhället – i Sverige, i multilaterala organisationer och i den internationella givarsamordningen – och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en plan för att säkra närvaron av mindre civilsamhällesorganisationer inom biståndet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förändrat regelverk för finansiering i syfte att underlätta för mindre organisationer att bedriva biståndsverksamhet och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör uppdra åt Sida att inte begränsa antalet avtalsled så som föreslagits och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen omgående bör återställa informationsstödet och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör säkerställa att den svenska nationella kontaktpunkten har tillräckliga resurser och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen omgående bör återinföra det avskaffade stödet till den svenska fredsrörelsen och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör säkerställa långsiktig finansiering till fredsorganisationer i syfte att upprätthålla ett starkt civilsamhälle som kan granska regeringens beslut och bidra till debatt och folkligt engagemang i försvars- och säkerhetspolitiska frågor och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i regleringsbrevet för Folke Bernadotteakademin för 2025 bör uppdra åt myndigheten att återuppta verksamheten med det svenska medlingsnätverket för kvinnor och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i kommande civilsamhällesstrategi måste säkerställa verktyg för en ökad, regelbunden och formaliserad dialog med civilsamhällesorganisationer i utvecklings- och biståndsfrågor och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen måste säkerställa att civilsamhällesorganisationer inkluderas inför övergripande beslut om och förändringar av bistånds- och utvecklingspolitiken, särskilt vad gäller beslut som direkt rör organisationerna själva såsom finansiering, och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i kommande civilsamhällesstrategi bör återkomma med en plan för att säkra

långsiktighet i kommande avtal, med utgångspunkt i att de som regel bör löpa under minst fem år, och tillkännager detta för regeringen.

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör säkerställa att alla aktörer som arbetar med bistånd och utvecklingssamarbete, inklusive de inom den privata sektorn, ska följa Sveriges politik för global utveckling samt den svenska politikens utvecklingsmål inom ramen för Sveriges arbete med Agenda 2030 och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att Dac återgår till ett mer restriktivt regelverk vad gäller privatsektorbiståndet och tillkännager detta för regeringen.

3 Omläggningen av svenskt bistånd

Regeringen och Sverigedemokraternas politik innebär ett paradigmskifte i en lång tradition av svensk biståndspolitik. Något av det första man gjorde när man kom till makten var att överge det etablerade enprocentsmålet. Att sänka biståndet i en tid när globala kriser överlappar varandra och behoven är som allra störst är ett slag mot de människor som har det allra svårast i världen.

Regeringen har gjort en total omläggning av biståndet genom sin nya reformagenda, kallad ”Bistånd för en ny era – frihet, egenmakt och hållbar tillväxt”. Men tvärtom vad titeln utlovar är regeringen tydlig med att svenska intressen ska ligga till grund för den nya biståndspolitik. Det går helt emot principerna om hur bistånd ska bedrivas: från mottagarens egna prioriteringar och behov. Man använder också biståndet som ett verktyg för att uppnå migrationspolitiska villkor. Det är ett avsteg från själva grundprincipen om bistånd och strider mot principerna om effektivt bistånd.

Ägarskap är centralt för att biståndspolitik ska genomsyras av ett rättighetsperspektiv och utgå från fattigas perspektiv på utveckling samt sträva mot målet att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Ett fokus på svenska intressen sätter hela biståndspolitik i gungning. Det är tydligt att regeringen inte har några ambitioner om att Sverige ska fortsätta att ta ansvar för den globala utvecklingen.

4 Ett hårt slag mot civilsamhället

Regeringen har tidigare aviserat att biståndet som kanaliseras via civilsamhället ska öka. Samtidigt konstaterar biståndsplattformen Concord i sin granskning av Sveriges politik för global utveckling (Barometer 2024) att ”den faktiska ökningen i budgeten är så marginell att den med svårighet kan kallas en ökning”.

Vid årsskiftet 2025 kommer Sidas avtal med en lång rad organisationer som bedriver bistånd till civilsamhället att sägas upp. Det meddelade myndigheten tidigare i år. Detta trots att många av avtalen löper över flera år och fortfarande har lång tid kvar. Orsaken till det hastiga beslutet är myndighetens samlade tolkning av regeringens styrning. Det är alltså en direkt konsekvens av regeringens förda politik.

Den demokratiska utvecklingen i världen går åt helt fel håll. V-Dem 2024 konstaterar att hela 71 procent av världens befolkning nu lever i icke-demokratiska länder. De

demokratiska framstegen i världen har spolats tillbaka flera decennier. FN konstaterar en global tillbakagång vad gäller jämställdhet mellan kvinnor och män. Det handlar bl.a. om att grundläggande rättigheter som sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR), utbildning och organisationsfrihet sätts på undantag. I den repressiva utvecklingen märks bl.a. angrepp på civilsamhället. Ett verktyg är till exempel inskränkt finansiering för organisationer. Det gör att det svenska civilsamhället kan spela en avgörande roll för den demokratiska utvecklingen i världen. Dessvärre går regeringens politik i direkt motsatt riktning.

I regeringens reformagenda för biståndet går att läsa att en av de tematiska prioriteringarna är att öka stödet till civilsamhället och försvarare av mänskliga fri- och rättigheter och demokrati. Tyvärr gör man i praktiken tvärtom. Det går inte att som regeringen gör slå fast att civilsamhället är en viktig aktör och samtidigt dra undan mattan för detsamma. Att man inte ser kopplingen mellan civilsamhället i Sverige och i mottagarländerna är märkligt.

Regeringen har som målsättning att kapa kostnaderna för det bistånd som går till svenska civilsamhälleliga organisationer. Exempel på svenska organisationer som drabbas är Union to Union, RFSU, Naturskyddsföreningen, Rädda Barnen och Act Svenska kyrkan. Ett indraget stöd till organisationerna är ett direkt slag mot civilsamhället i mottagarländerna. När de befintliga avtalen nu sägs upp påverkas finansiering för nästan 2 000 organisationer runt om i världen: fackförbund, trossamfund, miljöorganisationer, barnrättsorganisationer, kvinnorrättsorganisationer och jordbrukskooperativ.

Sida har lämnat en redovisning i tre delar om förändringar i civilsamhällesbiståndet. Myndigheten bedömer i del två att kostnaderna för handläggning av insatser skulle öka om Sida själva i större utsträckning skulle ta över förmedlingen av bistånd förmedlat till det civila samhället (ärendenr 24/000530). Det som skulle bli kapade kostnader blir i stället ökade kostnader. Redovisningen konstaterar dessutom betydligt fler potentiella negativa effekter än positiva. Inte minst en minskad pluralism. Sida menar att det svenska civilsamhällets organisationer ”på ett unikt sätt [kan] stärka partners kapacitet vad gäller interndemokrati och arbete för demokratisering”. Man skriver vidare om de unika möjligheterna att driva för Sverige prioriterade frågor som t.ex. ”hbtqi-personers rättigheter, jämställdhet, antikorruption samt barns och ungas inflytande”.

Skälen att säga upp ingångna avtal och övergå till en hastigt framtagna modell där stödet till civilsamhällets så viktiga organisationer drastiskt minskas kan inte motiveras. Regeringens beslut är helt och hållet tagit utifrån ideologiska skäl.

De ingångna avtal som med det nya beslutet upphör den 1 januari 2025 ska fortsätta och få löpa ut i enlighet med vad som tidigare avtalats. Detta ska riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Regeringen bör verka för effektiv finansiering i samklang med biståndseffektivitetsagendan till civilsamhället – i Sverige, i multilaterala organisationer och i den internationella givarsamordningen. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Den 31 oktober i år löper den nuvarande strategin för stöd genom svenska organisationer i det civila samhället (CSO-strategin) ut och en ny ska antas. Samtidigt finns många frågetecken och oklarheter kring hur biståndet ska se ut framöver. Sedan sitt tillträde har regeringen skött hanteringen av svenskt bistånd oerhört vårdslöst – i direkt motsättning till det transparenta och effektiva bistånd som behövs.

Att minska stödet till svenska biståndsorganisationer är helt i linje med den förda politiken i stort, där civilsamhällets engagemang på vitt skilda områden kringskärs. Regeringen går till angrepp mot en rad organisationer och institutioner som alla värnar det demokratiska varandet. Det handlar bl.a. om nedskärningar inom folkbildning, indraget stöd till etniska organisationer och om inskränkningar för organisationer som arbetar med bistånd. Den demokratiska utvecklingen i Europa minskar påtagligt, enligt V-Dem 2024. Sverige ska vara en motvikt till en sådan utveckling, inte understödja den.

4.1 Ett ökat egenfinansieringskrav

Regeringens strategi för utvecklingsarbete med det civila samhället för 2024 innebär ett ökat egenfinansieringskrav. Det är en mycket oroväckande utveckling. För små organisationer innebär det en dubbling redan i år eller en tredubbling fr.o.m. nästa år. Flera av de mindre organisationerna, som t.ex. Afrikagrupperna, har meddelat att de inte kommer att klara av att samla in de medel som behövs. Små civilsamhällesorganisationer riskerar att tvingas stänga ned. Deras långa och upparbetade relationer, särskilda expertis samt unika möjligheter att nå särskilda grupper riskerar att gå helt förlorade. Små civilsamhällesorganisationer tillför ett betydande mervärde till svensk internationell samverkan. Inte minst genom sina unika möjligheter att nå särskilda, ofta särskilt utsatta, grupper.

Regeringen bör återkomma med en plan för att säkra närvaron av mindre civilsamhällesorganisationer inom biståndet. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Regeringen bör återkomma med ett förändrat regelverk för finansiering i syfte att underlätta för mindre organisationer att bedriva biståndsverksamhet. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

4.2 Antalet transaktionsled

Sidas utgångspunkt är att det i framtiden inte ska finnas mer än ett avtalsled efter Sidas avtalspartner, med viss möjlighet till två led i undantagsfall. Det drabbar organisationer som i dag använder sig av fler led. Många gånger är det helt nödvändigt med fler än ett led för att kunna nå lokala eller särskilt utsatta organisationer. Risken är att möjligheten till undantag tolkas så restriktivt att det i praktiken blir omöjligt att bedriva vissa typer av projekt.

Det kan vid en första anblick tyckas säkrare och mer effektivt att minimera antalet transaktionsled. I själva verket kan det vara tvärtom. Att överföra stora summor pengar till en lokal organisation med svaga strukturer i ett land med utbredd fattigdom är ett risktagande ur korruptionssynpunkt. På samma sätt kan instabila samhällsstrukturer och institutioner innebära att pengarna inte kommer fram. Erfarenheter från länder som Malaysia och Panama där myndigheterna stängt ner olika organisationers bankkonton är ett exempel. Det kan också vara så att partnerorganisationen ännu inte besitter den kapacitet och kompetens som behövs för att hantera större transaktioner och att ett av målen med samarbetet är att stärka upp de ekonomiska strukturerna. Därtill finns länder vars lagstiftning begränsar transfereringar som gör det svårt eller omöjligt att begränsa antalet led till ett enda. Sammantaget kan t.ex. en större regional partner eller annan part vara nödvändig för att pengarna ska hamna rätt och komma till största möjliga nytta.

Regeringen bör uppdra åt Sida att inte begränsa antalet avtalsled så som föreslagits. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

4.3 Slopade informationsstöd

Förutom att medlen för bistånd minskar har regeringen tagit bort informationsstödet. I praktiken innebär det en direkt avveckling av en lång rad informationskanaler, vilket i sin tur minskar transparensen och kvaliteten i svenskt bistånd. I och med ett minskat informationsstöd blir även möjligheten att granska vad svenska biståndspengar används till mindre. Möjligheterna till en bred och folklig debatt om biståndet kringkärs. Det är också någonting som OECD tar upp i sin utvärdering (OECD, Sweden's Mid-term Review, 16–17 March 2023, Stockholm).

Som exempel på vad pengarna använts till kan nämnas tidningen Sveriges Naturs granskning av hur fackliga företrädare mördas i svenska Vattenfalls jakt på billigt kol från Colombia eller tidningen Arbetets avslöjande om att AP-fonderna köper statsobligationer i diktaturer och bevakningen av Rysslands invasion av Ukraina. Stödet har t.ex. också bidragit till att kvinnorrättsaktivister från Sydamerika har kunnat resa till Europa och samtala med svenska makthavare.

Ett svenskt bistånd av hög kvalitet förutsätter en svensk biståndsdebatt av hög kvalitet. Vi behöver ta till vara den enorma kompetens och erfarenhet som finns i folkrörelserna, både när det kommer till utformningen av biståndet och i den breda utvecklingsdebatten. I en undersökning från branchorganisationen Giva om privatpersoners inställning till att skänka pengar framkommer det att givarna anser det oerhört viktigt med kunskap om hur bidragen kommer till användning.

Regeringens beslut att helt slå undan benen för civilsamhällets informationsverksamhet kommer att minska kunskaperna om svenskt bistånd och riskerar att i förlängningen bidra till ett minskat stöd för internationellt bistånd. Att dessutom göra det i samband med en omfattande omläggning av svenskt bistånd är ett uppenbart demokratiskt problem. Detta tycks också ske helt utan någon vidare konsekvensanalys av hur det minskade informationsstödet kommer att påverka svenskt bistånd på längre sikt.

Regeringen bör omgående återställa informationsstödet. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

4.4 Fackföreningsrörelsen

Att få organisera sig i fria och oberoende fackföreningar är en grundläggande mänsklig rättighet. Trots det är det i många av världens länder fortfarande förknippat med stor fara. Runt om i världen avskedas, trakasseras, fängslas och mördas modiga kvinnor och män bara för att de valt att organisera sig på sina arbetsplatser och krävt sina grundläggande rättigheter. Sidas beslut om att säga upp avtal drabbar fackföreningsrörelsens biståndsarbete hårt. Förra året tecknade myndigheten ett avtal med Union to Union för att under fem år stötta fackförbund i 64 länder. Ett arbete som nu sägs upp i förtid och därmed går om intet.

I regeringens reformagenda koncentreras fokus i biståndet till Europa och framför allt Ukraina. Men när det kommer till stödet till fackliga organisationer så går man i motsatt riktning. I den svenska regeringens strategi för Sveriges uppbyggnads- och

reformsamarbete med Ukraina 2023–2027 nämns inte arbetstagares rättigheter alls. På samma sätt lägger reformagendan stort fokus på företag och handel, men nämner inte det fackliga arbetets betydelse. Det är anmärkningsvärt med tanke på den situation Ukraina befinner sig i just nu liksom det enorma arbete som Ukraina står inför. I stället slår man undan benen för viktiga projekt genom att låta Sida säga upp ingångna avtal. Det drabbar t.ex. unga fackligt aktiva i Ukraina som arbetar för demokrati, mot korruption och för att bygga upp landet i krigets skugga.

OECD:s uppdaterade regelverk ställer krav på nationella kontaktpunkter att ha resurser och kompetens för att kunna hantera klagomål gällande risker kopplat till miljö och klimat, repressalier och dialog med de som är negativt påverkade av ett företags verksamhet. Den svenska nationella kontaktpunkten brister på flera områden, bl.a. vad gäller transparens, tillgänglighet och dialog med civilsamhället.

Regeringen bör säkerställa att den svenska nationella kontaktpunkten har tillräckliga resurser. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

4.5 Fredsrörelsen

Sverige behöver ett starkt civilsamhälle som kritiskt kan granska regeringens beslut och bidra till sakkunskap, analyser, debatt och engagemang. Regeringen har beslutat att kapa det statliga ekonomiska stöd som i nästan 100 år getts till svenska organisationer som arbetar för fred och nedrustning. Detta sker i en tid när säkerhetsläget är mer ansträngt än på länge och stora och avgörande säkerhetspolitiska beslut tas – beslut som kommer att få konsekvenser för Sveriges roll i världen under lång tid framöver.

Under 2023 uppgick stödet till drygt 20 miljoner kronor, fördelat på 18 organisationer. Det är i säkerhetspolitiska sammanhang en relativt liten summa men helt avgörande för de berörda organisationerna.

Stödet har fördelats via Folke Bernadotteakademin (FBA), och i regleringsbrevet för 2024 avskaffas stödet helt, med undantag för redan ingångna avtal. Det är svårt att inte tolka regeringens beslut som ett direkt angrepp på de kritiska röster som fredsrörelsen utgör.

Det är en allvarlig utveckling som riskerar att få långsiktiga konsekvenser för det demokratiska inflytandet och engagemanget. Att en regering drar undan stödet till organisationer som är kritiska mot regeringen är någonting vi är vana att se i länder med ett betydligt större demokratiskt underskott än i Sverige.

Regeringen bör omgående återinföra det avskaffade stödet till den svenska fredsrörelsen. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Regeringen bör säkerställa långsiktig finansiering till fredsorganisationer och i syfte att upprätthålla ett starkt civilsamhälle som kan granska regeringens beslut och bidra till debatt och folkligt engagemang i försvars- och säkerhetspolitiska frågor. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Som ett led i att konkretisera FN:s resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet har FBA sedan 2015 samordnat ett kvinnligt medlingsnätverk med expertkunskap inom diplomati, fredsbyggande, fredsmedling och fredsförhandling. Nätverket har varit viktigt för att främja kvinnors roll i fredsprocesser och bidra till Sveriges arbete med resolutionen. Det har t.ex. handlat om att stödja sudanesiska kvinnors arbete för återgång till en konstitutionell ordning och om mentorskap för uppföljning av fredsavtal i Mali.

I regleringsbrevet för FBA 2023 beslutade regeringen att verksamheten skulle vila, och efterföljande år beslutande man att FBA helt skulle upphöra med verksamheten. Det är ännu ett exempel på hur regeringen går på tvärs med vad man säger sig göra, i en närmast nyspråklig anda. Medan man i sin egen reformagenda skriver om vikten att stärka kvinnors och flickors frihet och egenmakt lägger man ner en fungerande och viktig verksamhet som syftar till just detta.

Regeringen bör i regleringsbrevet för Folke Bernadotteakademien för 2025 uppdra åt myndigheten att återuppta verksamheten med det svenska medlingsnätverket för kvinnor. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

5 Ett ineffektivt bistånd utan kommunikation

Regeringens företrädare pratar gärna om effektivitet. Samtidigt går politiken stick i stäv med forskning och erfarenheter. Ett exempel är biståndet till Kambodja, som redan dragits in. Ett land där civilsamhället upplever ett allt hårdare tryck från den auktoritära regeringen. Detta trots att Expertgruppen för biståndsanalys (Eba) visar att det svenska stödet har främjat en demokratisk utveckling i landet och rekommenderar ett fortsatt bistånd.

Om folkrörelsebiståndet skulle försvinna innebär det inte bara ett enormt tapp av kunskap och erfarenhet som civilsamhället samlat på sig under decennier. Det innebär också begränsningar i möjligheten att nå ut i mottagarländerna. Det är inte görbart för en myndighet att nå ut till lokalsamhället på det sätt som civilsamhället kan genom sina nätverk och partnerorganisationer. Många organisationer i mindre demokratiska länder kan inte heller ha direkt kontakt med en myndighet.

Genomgående sker förändringarna inom biståndet utan dialog med berörda parter. Civilsamhällets organisationer har återkommande efterfrågat en bättre kommunikation med biståndsministern, Sida och regeringen. Trots det har kommunikationen varit knapphändig och företrädesvis handlat om information om redan fattade beslut. Det strider mot de Gemensamma Åtaganden (GÅ) och den överenskomna arbetsordning som regeringen och civilsamhällets organisationer enats om. Sidas beslut om att säga upp ingångna avtal är också omgärdat av bristande transparens. Berörda organisationer uppger att man saknar dokumentation och beslutsunderlag, helt i strid med god förvaltningsordning och offentlighetsprincipen. Man beskriver beslutet om att säga upp ingångna avtal redan till årsskiftet 2025 som en ”kalldusch”.

I kommande civilsamhällesstrategi måste regeringen säkerställa verktyg för en ökad, regelbunden och formaliserad dialog med civilsamhällesorganisationer i utvecklings- och biståndsfrågor. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Regeringen måste säkerställa att civilsamhällesorganisationer inkluderas inför övergripande beslut om och förändringar av bistånds- och utvecklingspolitiken, särskilt vad gäller beslut som direkt rör organisationerna själva såsom finansiering. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

5.1 Regeringens kortsiktiga utvecklings- och biståndspolitik

Regeringen har även aviserat att den vill öppna för kortare avtal i framtiden, trots att all forskning visar att långsiktighet är viktigt för ett bra och effektivt bistånd. Ett projekt

bör vara minst fem år för att vara effektivt. Det går inte att bygga upp någon vettig verksamhet under t.ex. ett år. Regeringens ledord om transparens, effektivitet och långsiktighet klingar falskt.

Regeringen bör i kommande civilsamhällsstrategi återkomma med en plan för att säkra långsiktighet i kommande avtal, med utgångspunkt i att de som regel bör löpa under minst fem år. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

6 En kommersialisering av biståndet

En ambition från regeringens sida är att i högre utsträckning knyta samman biståndet och handelspolitiken. Vänsterpartiet ser med oro på en sådan utveckling. Kan handelspolitiken användas för att lyfta människor ur fattigdom är det naturligtvis välkommet. Och går det att vinna positiva synergieffekter är det positivt. Men man ska vara mycket noga med att det inte är detsamma som bistånd. Det går inte att nog understryka vikten av ett ägarskaps- och rättighetsperspektiv i biståndspolitik.

Regeringen är också tydlig med att man vill stärka den privata sektorns roll i utvecklingssamarbetet. Vänsterpartiet ifrågasätter den prioriteringen, delvis p.g.a. bristerna i uppföljning och redovisning avseende privatsektorbiståndet. För att biståndet på ett effektivt sätt ska bidra till utveckling anser vi att alla utvecklingsinsatser, inklusive de som utförs av den privata sektorn, som grundregel ska omfattas av samma regler för uppföljning och mätas mot samma rapporteringsindikatorer.

Regeringen bör säkerställa att alla aktörer som arbetar med bistånd och utvecklingssamarbete, inklusive de inom den privata sektorn, ska följa Sveriges politik för global utveckling samt den svenska politikens utvecklingsmål inom ramen för Sveriges arbete med Agenda 2030. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Inom Dac har det de senaste åren skett en vidgad definition av privatsektorbiståndet. Civilsamhället har varnat för att detta i förlängningen riskerar att urholka biståndet och omdirigera pengarna från fattigdomsbekämpning och hållbarhetsutveckling till kommersiella intressen. Det är samma väg som den svenska regeringen går. Vänsterpartiet delar den oron och menar att en för bred definition av privatsektorbiståndet riskerar att leda till att biståndet i större utsträckning finansierar företag i givarländer i stället för biståndets verkliga målgrupper. En viktig princip att värna när det gäller privatsektorbistånd är den om additionell effekt, som säger att bistånd endast ska ges via privat sektor om det finansierar satsningar som annars inte hade skett. En annan risk med privatsektorbistånd är att det leder till en ökad andel bundet bistånd, som binds till köp av varor och tjänster från företag i givarländerna. Sverige bör därför driva på för en återgång till ett mer restriktivt regelverk.

Regeringen bör verka för att Dac återgår till ett mer restriktivt regelverk vad gäller privatsektorbiståndet. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Lotta Johnsson Fornarve (V)

Andrea Andersson Tay (V)

Kajsa Fredholm (V)

Hanna Gunnarsson (V)

Håkan Svenneling (V)